

Anita Pavić Pintarić

Odjel za germanistiku Sveučilišta u Zadru

Hana Bergerová, Heinz-Helmut Lüger i Georg Schuppener (ur.), *Aussiger Beiträge* (15/2021), *Phraseologie im digitalen Zeitalter – Neue Fragestellungen, Methoden und Analysen*

Tematski broj časopisa *Aussiger Beiträge* (15/2021) pod nazivom *Phraseologie im digitalen Zeitalter – Neue Fragestellungen, Methoden und Analysen* (urednici: Hana Bergerová, Heinz-Helmut Lüger i Georg Schuppener) posvećen je frazeologiji u digitalno doba. Svjedoci smo, naime, kako digitalizacija utječe na sva područja svakodnevnog života što se posebno intenziviralo tijekom i nakon pandemije koronavirusa. Digitalizacijom se u okviru frazeoloških istraživanja mijenja način prikupljanja korpusa, opisa i evaluacije frazema, a u poučavanju stranih jezika uopće mijenjaju se pristupi, udžbenici, načini učenja.

U časopisu su tri cjeline posvećene primjeni frazeologije u poučavanju, digitalnim metodama analize frazema i primjeni frazema u *online* medijima (*Phrasemvermittlung digital, Digitale Methoden der Phrasemanalyse, Phrasengebrauch in Online-Medien*). Osim njih objavljena su tri priloga izvan tematske cjeline te prikazi znanstvenih monografija i izvješća s održanih znanstvenih skupova.

U okviru prve tematske cjeline nalazi se pet članaka u kojima se autori bave didaktičkim konceptima primjerenima za učenje temeljeno na zadacima, frazeološkim igrama kao sredstvom pomoći osobama s demencijom, analizom frazema u dostupnim *online* zbirkama te platformama za učenje frazema. Marios Chrissou bavi se pitanjem kako učenje temeljeno na zadacima može obogatiti ustaljeni didaktički model s četiri koraka u poučavanju frazema. Utvrđuje da je poželjan integrativni didaktički koncept koji koristi prednosti učenja temeljenog na zadacima putem digitalnih tehnologija. Erzsébet Drahot-Szabó, potaknuta demografskim promjenama i sve većim brojem starijeg stanovništva, istražila je postojeće frazeološke igre za dementne osobe. Analizirala je igre s poslovicama te utvrdila da bi takve aktivnosti trebale imati slobodan pristup za sve te da ih se po težini zadataka treba prilagoditi ljudima kojima je važna svaka pohvala i poticaj. Milka Enčeva i Saša Jazbec analizirale su zbirku frazema u okviru bloga *Deutschlandblog.de* s frazeološkog i frazeografskog aspekta. Blog nudi materijale za samostalno učenje te poučavanje njemačkog kao stranog jezika. Autorice su istražile pripadaju li 204 frazema iz zbir-

ke *Redewendungen mit Bildern* frazeološkom optimumu. Utvrđeno je da je većina njih prilagođena za razinu B2 te razinu C, a autori zbirke trebali bi više pozornosti obratiti na stilska i pragmatička obilježja frazema. Florentina Mena Martínez, Carola Strohschen i Erla Hallsteinsdóttir provele su analizu platforme *Phras.de* koja ima probnu verziju s digitalnim aktivnostima za učenje frazema njemačkog kao stranog jezika. Ono što autorice ocjenjuju pozitivnim jest višejezično učenje i raznolike aktivnosti, a kao nedostatak navodi se mali broj frazema. U posljednjem prilogu ove teme Carola Strohschen analizirala je platformu *ReDeWe: Redewendungen besser lernen* nastalu u okviru frazeodidaktičkog istraživanja udžbenika njemačkoga kao stranog jezika koji nisu dostatni za primjenu frazema. Autorica ističe kako je integracija frazema u nove medije jedna od glavnih zadaća frazeodidaktike 21. stoljeća. Platforma nastavnicima nudi materijale koje mogu ponovno upotrijebiti ili sami izraditi, za što je potrebno tehničko predznanje i vrijeme.

Druga cjelina obuhvaća četiri priloga posvećena digitalnim metodama frazeološke analize. Dmitrij Dobrovol'skij i Carmen Mellado Blanco istražuju ruske i španjolske frazeme koji preuzimaju funkciju njemačkog obrasca [*von Xsg zu Xsg*], a na temelju njemačko-ruskog (RNC) i njemačko-španjolskog (PaGeS) paralelnog korpusa. Zaključuju sljedeće: što je konstrukcija u njemačkom jeziku idiomatičnija, to je šira paleta tipova ekvivalentnosti i različitih ekvivalentnih konstrukcija u ruskom i španjolskom. Pritom značajnu ulogu imaju neodređenost i slikovitost kao obilježja idiomatičnog značenja. Marcelina Kałasznik i Joanna Szczek usporedile su funkcionalnost tiskanih i *online* rječnika njemačkog i poljskog jezika kako bi se utvrdilo koriste li autori *online* rječnika digitalizaciju kako bi opravdali očekivanja korisnika i zadovoljili njihove potrebe. Analiza je pokazala da se mogućnosti *online* rječnika ne koriste u potpunosti u odnosu na funkcionalnosti, ali ni na opis mikrostrukture. Larysa Kovbasyuk i Natalia Romanova bave se kontrastivnom analizom frazeoloških neologizama u njemačkim i ukrajinskim digitalnim medijima 2022. i 2021. za vrijeme pandemije. Utvrđene su razlike u verbalizaciji koncepata te izvornih domena konceptualnih metafora. Elena B. Krotova i Irina S. Parina na temelju njemačkog referentnog korpusa DeReKo uspoređuju četiri frazema u značenju „jmdn./etw. antreiben“: *jmdn./etw. auf Trab bringen*, *jmdn./etw. in Fahrt bringen*, *jmdn./etw. auf Hochtouren bringen*, *jmdn./etw. in Schwung bringen*. Opis sintaktičkih, semantičkih i kombinacijskih osobina frazema pokazuje potrebu za diferencirajućim rječnikom sinonima.

Treća se cjelina s tri članka odnosi na upotrebu frazema u *online* medijima. Tako je Csaba Földes istražio figurativnu upotrebu jezika u mađarskim novinama za njemačku manjinu odn. njihove *online podcaste* na Facebooku. Utvrdio je kako se još uvijek ne mogu razaznati posebni digitalni načini pisanja koji bi se razlikovali od tiskanih medija. Radi se uglavnom o kratkim objavama u kojima nema puno figurativnog leksika, a kada se on i koristi pokazuje se sličnost s mađarskim jezikom,

odn. njemački primjeri ukazuju na okvire (*frames*) mađarskog jezika. Nataša Jakop i Urška Valenčič Arh istražile su potencijalne slovenske frazeološke neologizme u digitalnim medijima s obzirom na stabilnost i tipove frazeoloških neologizama. Utvrđeni su frazeološki neologizmi vezani uz temu koronavirusa, neologizmi preuzeti iz drugih jezika ili iz sociolekata, frazemi s novim čitanjem, neosomantizmi s obzirom na društvene promjene i promjene u konotaciji kao i nove sastavnice u strukturi frazema. U posljednjem prilogu ove cjeline Sanela Mešić piše o frazemima u mrežnim tekstovima za mlade. U časopisu *Bravo* na njemačkom jeziku analizirala je frazeme s obzirom na obilježja jezika mladih te utvrdila da nisu svi pronađeni frazemi zabilježeni u rječnicima, ali i da novi frazemi čine varijante starih.

U germanističkom su jezikoslovlju naglasci tradicionalno stavljeni na istraživanje tipologije frazema, njihovih funkcija i primjene u različitim tekstnim vrstama. U novije se vrijeme naglasak stavlja na vezu novih tehnologija i frazema, na utvrđivanje frazeoloških minimuma i optimuma te na načine poučavanja frazema. Frazemi su sve češće predmet korpusnih istraživanja te istraživanja na temelju upotrebe u digitalnim medijima. U skladu s time i ovaj je tematski broj časopisa *Aussiger Beiträge* posvećen istraživanju novih pristupa, digitalnih izvora te njihovu poboljšanju. U člancima su osim njemačkoga predmet istraživanja bili poljski, ukrajinski, ruski, slovenski i španjolski jezik.

Vrijednost tematskog broja očituje se u različitosti priloga i pristupa opisu frazema, a posebno može biti koristan u daljnjim didaktičkim istraživanjima te poboljšanju ili razvoju digitalnih alata za pomoć u učenju i poučavanju frazema.